

ספרים

בקצה

חדשות ספרים

פרס ברנשטיין יוצא לדרך

קרן ברנשטיין להענקת פרס סים ספרותיים הודיעה אתמול על תחילת הגשת מועמדות לפרס ברנשטיין לשנת 2013. השנה יוענק הפרס בשלוש קטגוריות: רומן עברי, ספר שירה עברי וביקורת ספרותית בעיי תונות היומית. פרטים על הקריטריונים לפרס אפשר למצוא באתר האינטרנט של התאחדות הוצאות הספרים בכתובת www.tbpai.co.il

ספר חדש ללוחם עבר בסיירת גולני

"רום הרוח", ספר חדש של אלי בר-אלי, לוחם מסיירת גולני, ראה אור לאחרונה בהוצאת החממה הספרותית. בר-אלי (52), שעבד בעבר במשרד ראש הממשלה, איבד רבים מחבריו לסיירת במלחמת לבנון הראשונה. בספרו, שלדבריו הוא "תהליך ריפוי שבעקבותיו חווה סליחה והשלמה, התעוררות וצמיחה", הוא מגולל קטעי זיכרונות מהמלחמה לצד חוויות ממסע ארוך שערך בהרי האנדים.

פגישה דרך שיר של יוני רכטר. פולונסקי (מימין) וזרחי (מאלו): יהושע יוסף

ואלס עם נורית

הוא התוודע לשיריה כשהיה ילד, היא חיכתה חמש שנים שיאיר את ספרה • לרגל צאת "טינקרטנק", ספרה ה-100 לילדים, הסופרת נורית זרחי והמאייר דוד פולונסקי ("ואלס עם באשיר") מספרים על המפגש היצירתי המשותף

טל מרמלשטיין

דקה לפני תחילת הראיון, לסור פרת והמשוררת נורית זרחי יש רק בקשה אחת: "שהראיון יתמך קד בדוד, הוא האדם המעניין פה", היא אומרת. הכוונה היא לדוד פולונסקי, מי שיצר את איורי ספרה החדש, "טינקרטנק" (כתר), שלרגל יציאתו לאור אנחנו נפגשים לשיחה בבית קפה בתל אביב. את הבקשה המצטנעת אפשר לפרש גם כסוג של עייפות מצידה של זרחי, שועלת ראיונות ותיקה, ששבעה כבר מאותן שאלות ממוחזרות לאורך השנים: על הילדות הקשה בקיבוץ לאחר פטירתו של אביה האהוב כשהיתה בת 6, על כמות ספריה המרשימה (יותר ממאה), על הקושי שלה ליהנות מהערכתם של קוראיה ומעריציה, ובעיקר על הברירות הקיומיות ועל הרצון התמידי להשתייך עם זאת, אותה בקשה להתמקד במי שהפיה חיים צבעוניים במילותיה, אותן מילים שהקנו לה את התואר "סופרת הילדים האהובה ביותר", נדמית כנה.

פולונסקי (40), נחשב לאחד המאיירים המוערכים בישראל, ומי שאולי מוכר בשמו כמאייר הראשי של הסרט הישראלי המדובר "ואלס עם באשיר". מפתיע לגלות שהחל לאייר רק לפני כעשור, כשברוומה שלו עיסוק בתחומים רבים: פיסול, איור עטיפות ספרים ואיור ספרים מבוגרים וילדים.

"את דוד הכרתי דרך העבודה הנפלאה שלו", מספרת זרחי, "טינקרטנק" שוכב אצלי כבר חמש שנים. בזמן הזה רוד היה עסוק בפרויקטים אחרים ולא היה יכול להתפנות, אז חיכיתי חמש שנים. זה היה שווה את זה. מדובר על איש שלא רק מעניק ביטוי ויזואלי לטקסט, אלא מביא פרשנות בעלת רבדים משל עצמה. הוא קורא את הטקסט ולא רק מאייר אותו. אלה שני דברים שונים מבחינתו."

"הפעם הראשונה שבה התוודעתי לכי תיבה של נורית היתה בצעירותי", נזכר פולונסקי, "שמעתי את השיר 'קילפתי תפוז' עם הלחן של יוני רכטר. פתאום הבנתי שיש כאן משהו שונה מסתם שיר ילדים. שנים מאוחר יותר גיליתי שהיא כתבה אותו. גם את זה היא כתבה? חשתי לעצמי", הוא אומר בצחוק.

התגובה של פולונסקי קי אופיינית למראה קור-פוס היצירה הרחב של זרחי, שכולל ספרי שירה ופרוזה לילדים ולמבוגרים. מספריה: "ישנונה", "ילדת-חוץ", סיפורי "תנינה", "נמר בפיג'מה של זהב", "להתראות בא" גטרקטיקה", "התרנגולת שהלכה אחור" וה" וכעת גם "טינקרטנק".

"זה לא ספר עצוב"

במרכז עלילת הספר נמצאת הגיבורה טינקרטנק, פיה כושלת שאינה מצליחה להידמות לחברותיה הפיות והקלות. היא גמלונית, כבדה וחולמית, ובכל מקום שאליו היא מגיעה היא זורעת הרס בלי כוונה. לאחר שהיא מגור רשת מעולמן הוורוד של הפיות, עורבת ששמה מיס עוברין עוזרת לה ולוקחת אותה להתייעצות אצל מרעץ. "אני חור שבת שאני בטעות. אם אני כבדה למה אני פיה, ואם אני פיה למה אני כבדה?", שואלת הגיבורה. המרעץ מחליט שהיא שייכת לעולמם של הילדים הרגילים ומייצץ לה ללכת לכיתה ג', שם בוודאי תמצא את מקומה.

זרחי: "זה ספר על סינדרום מלכת הכיתה, שצריך להיות רזה ויפה"

הספר מלבכולי מעט. אמנם עולם הפיות הוא מנוכר ומושתת על תבניות של יופי וקלילות, אך גם האופציה של קיום על פני האדמה היא בעייתית. המרעץ מייצץ לטינקרטנק ללכת לכיתה ג', וכשהיא שואלת אותו "גימ'ל זה טוב?", הוא עונה, "זה מה שנכון". כלומר, גם כאן עליה להיכנס לשבלונות.

זרחי: "אני לא מסכימה איתך שהספר עצוב. מבחינתי, יש לו סוף סביר. אלי מנט הפנטזיה והעובדה שהיא טסה על כנפי העורבת ובוחרת את חיי הילדים ממרום גובהה הם אופציה נהדרת. היא בוחרת בחיים האלה, לא הם בוחרים בה". פולונסקי: "בעיניי זה לא עצוב, אלא יותר מפיח. במידה רבה הסיפור עוסק

בקשיים של ילדה להתאים את עצמה לדרישות ולמוסדות של הסביבה שהיא נמדת בה. יכול להיות שכמדובגרים אנחנו נוטים לחשוב על הילדות כתקופה מאושרת ומוארת, וכשאנחנו נתקלים ביצירות אמנות שמספרות לנו שזה לא ממש ככה, יש בזה משהו קצת עצוב, זה כן".

פולונסקי: "זה מעציב להיתקל ביצירות שמציגות את הילדות כמשהו לא מאושר, כי חונכנו אחרת"

זרחי: "הספר עוסק בסינדרום מלכת הכיתה. הקלות של עולם הפיות היא המוסכמה שצריך להיות רזה ויפה, ושכל מה שהוא אחר – לא נכנס. העולם שופט אנשים לפי החיצוניות, וזה מכניס ילדי דות קטנות ללחץ מחריר. דמות הנשיות עדיין לא השתכללה מספיק".

לזהור מעל הבינוניות

פולונסקי וזרחי מכירים את טעמה של ההצלחה. עמיתיו של פולונסקי מתארים אותו לא אחת כ"גאון", ואילו זרחי הספיקה לזכות בשלל פרסים חשובים, ובהם עיטור אנדרסן, פרס ביאליק ופרס ראש הממשלה. ממרום מעמדם הם לא חוסכים ביקורת על תחום ספרות הילדים העכשווית.

"אני לא אוהבת את הספרים הדיי דקטיים, שנועדו להגן על הילדים אבל עושים את ההפך", אומרת זרחי, "כל המיתולוגיות הגדולות: היהודית, היוונית, הנורבגית – סיפור סולם יעקב או פרומתאוס – התנועה של המיתוסים היא מלמעלה למטה ולהפך, ולא אחרת. כסיפורים קיימת זרימה תמידית, וכך גם אצל בני האדם. אנחנו מעוניינים לגדל ילדים קרימה, ולא אחרת. החוכמה היא לציין זאת בעדינות ודרך האמנות, לא להכניס לילדים את הרעיונות בכפיית". גם פולונסקי מודה: "אני פחות אוהב ספרים שיש בהם תיווך של הורה מבורגר שמסביר מה קורה ומה צריך לקרות. הגיבור או הילד הקורא צריך לחוות את

קל נופש לאונרד חיפה לילה 1, חצי פנסיון 16-17/11 469	לאונרד פריז'ינג ים הפלם הכל כולל 18-20/11 449	מבצע יומי* ברלין 4* 18+19/11, 4 לילות, סלל העברת 399	ברצלונה חצי פנסיון, חצי פנסיון 20/11 395	פראג 3* 19/11 369
--	--	---	---	-------------------------

*חל אכזב 02-5483555 | רחמי"ש 02-3492888 | חיפה 04-9101000
המחיר לאדם לילה בחדר זוגי ע"ב לילה וא. סקר למינימום 2 לילות (אלא אם צוין אחרת). ח"ל: סלל מיסים. קל נפש אינה מחזיקה במלוא כלשהו של המוצרים המוצעים במודעה ולפיכך כל הזמנה מותנית במלוא שנמצא אצל ספק המוצרים. סלל.

זבזב

כל החופש באוויר

www.tzabar.co.il

פראג 4 לילות במלון* א.בוקר והעברת 399-	בודפשט 3 לילות במלון* א.בוקר והעברת 399-	ברלין 4 לילות במלון* א.בוקר והעברת 399-	רומא 6 לילות במלון* א.בוקר והעברת 499-
ברצלונה 3 לילות במלון* א.בוקר והעברת 499-	אמסטרדם 3 לילות במלון* א.בוקר 669-	חיבת חורף 12-6 בניקייה ליסבן 4 לילות במלון* א.בוקר והעברת וכרטיס למשחק 699-	חיבת חורף 12-6 בניקייה ליסבן באי מרעץ בבודפשט 6 לילות במלון ספא* ח.פנסיון והעברת 679-

נופש בארץ

אילת קיסר פתח באמצ"ש, למי 2 לילות 250-	טבריה לאונרד במלון בסופ"ש, לילה אחד 345-	טבריה רימנים מינרל בסופ"ש, חצי פנסיון למי 2 לילות 375-	ים המלח לאונרד אין ספא בסופ"ש, חצי פנסיון למי 2 לילות 425-
ים המלח לאונרד פריז'ינג במלון הכל כולל באמצ"ש 475-	ים המלח ריאל ורימנים בסופ"ש, חצי פנסיון למי 2 לילות 549-	טבריה לאונרד קלאב במלון בסופ"ש, לילה אחד הכל כולל 595-	אילת ישחלל הנשיה בסופ"ש, חצי פנסיון למי 2 לילות ואגוד אחר סלל מיסים ומתנב 1,059-

לאדם בחדר זוגי, בתאריכים נבחרים, בהתאם לתנאי כל מבצע. ט.ל.ח.